

กล้วยดิบ

1. สมุนไพร กล้วยดิบ (KLUAI TIP)
2. ชื่อวิทยาศาสตร์ *Musa* (ABB) 'Tip' ชื่อวงศ์ Musaceae
3. ชื่ออื่น กล้วยดิบยา กล้วยดิบราชบุรี
4. ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

กล้วยดิบ เป็นลูกผสมระหว่างกล้วยป่ากับกล้วยตานี ลำต้นเทียมสูง 3-4 เมตร เส้นผ่าศูนย์กลางประมาณ 20 เซนติเมตร สีเขียวไม่มีปื้นดำ กาบลำต้นด้านในสีเขียว ก้านใบสีเขียว ก้านสั้นกว่าก้านใบกล้วยตานีและมักไม่มีร่อง

ใบ เป็นใบเดี่ยว ลักษณะคล้ายกล้วยตานี ท้องใบมีสีนวลขาว ใบสั้นและเล็กกว่าใบกล้วยตานี โดย “กล้วยดิบ” จะดูคล้ายต้นกล้วยใกล้จะตาย จะบำรุงอย่างไรก็ไม่ดีขึ้น จะดูเหมือนกับต้นกล้วยโทรมๆ ตลอดเวลา

ดอก ดอกกล้วยดิบ(ปลี) ก้านช่อดอก หรือเครือเป็นสีเขียว ไม่มี ขน ใบประดับปลีค่อนข้างป้อมสั้น ปลายมน ด้านบนเป็นสีแดงอมม่วง มีนวล ด้านล่างสีแดงเข้มสดใส เมื่อใบประดับกางและจะม้วนงอ

ผล ผลกล้วยดิบเครือหนึ่ง จะมีหัวเพียง 1-2 หัวเท่านั้น แต่ละหัวจะมีผลประมาณ 7-8 ผล ไม่เกิน 10 ผล ผลสุกเป็นสีเหลือง เช่นเดียวกับผลกล้วยตานี แต่เล็กกว่า รสชาติฝาดปนเย็น ผลอ่อนเล็กน้อย ปลายผลมีจุกใหญ่ ผลมีเหลี่ยม 5 เหลี่ยม กินผลสุกเป็นผลไม้สำหรับกล้วยดิบเหมาะที่จะรับประทานผลสด เพราะเมื่อนำไปย่าง หรือต้มจะมีรสฝาด

เหง้า มีตาแตกหน่อได้

5. ส่วนที่ใช้ทำยา

ราก

6. สรรพคุณของแต่ละส่วนที่ใช้ทำยา

ตำราสรรพคุณยาไทยว่า รากกล้วยดิบมีรสฝาดเย็น สรรพคุณแก้ร้อนในกระหายน้ำ ใช้เป็นยาแก้ไข้ แก้ท้องร่วง และแก้บิดมูกเลือด เป็นต้น

7. รายงานการวิจัยปัจจุบัน

-

8. สารสำคัญ

-

9. แหล่งกำเนิด และกระจายพันธุ์

พืชชนิดนี้เป็นพืชปลูก พบปลูกในภาคกลาง (จังหวัดราชบุรีและจังหวัดใกล้เคียง) และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มักปลูกไว้ตามบ้านเพื่อใช้ทำยา

10. พื้นที่เหมาะสมในการปลูกในประเทศไทย

- ลักษณะพื้นที่ พื้นที่สวนทั่วไป สวนไร่ หัวไร่ปลายนา สวนผลไม้
- ภาค ทุกภาคของประเทศไทย
- จังหวัด ทุกจังหวัดของประเทศไทย

11. การคัดเลือกพันธุ์ (พันธุ์ที่นิยมปลูกในประเทศไทย)

- พันธุ์ที่ใช้เป็นยา พันธุ์พื้นบ้านทั่วไป
- พันธุ์ที่ใช้เป็นอาหาร พันธุ์พื้นบ้านทั่วไป

12. การขยายพันธุ์

ขยายพันธุ์โดยใช้หน่อ เมื่อหน่อกล้วยขึ้นมาจะมีใบประมาณ 3 – 4 ใบ ก็แยกขยายพันธุ์ได้

13. การปลูก/สภาพแวดล้อมที่เหมาะสมในการปลูก

- ฤดูกาลเพาะปลูก กล้วยตึบนิยมปลูกในฤดูฝนช่วงเดือนพฤษภาคม – กันยายน
- การเตรียมดิน โดยการขุดหลุมกว้าง 50 เซนติเมตร ยาว 50 เซนติเมตร ลึก 50 เซนติเมตร รองก้นหลุมด้วยปุ๋ยคอกหรือปุ๋ยหมัก หลุมควรห่างกัน 3 เมตร
- วิธีการปลูก เมื่อเตรียมหลุมเรียบร้อยแล้ว นำหน่อกล้วยลงปลูกโดยกลบดินไม่ต้องเติมหลุมมากนัก แล้วเหยียบให้แน่น ตัดใบป้องกันการคายน้ำ รดน้ำให้ชุ่มชื้นอยู่เสมอ

14. การปฏิบัติดูแลรักษา

- การให้ปุ๋ย กล้วยตึบจะใส่ปุ๋ยเมื่อรองก้นหลุมแล้ว ก็จะทำให้ปุ๋ยสูตร 15-15-15 เมื่อปลูกได้อายุ 4 – 5 เดือน พร้อมกับการพรวนดินและกำจัดวัชพืชควรใส่ปุ๋ยปีละ 1 – 2 ครั้ง
- การให้น้ำ กล้วยตึบเมื่อปลูกฤดูฝนจะไม่ต้องให้น้ำมาก ให้ปล่อยตามธรรมชาติ หรือถ้าฝนทิ้งช่วงก็ให้น้ำบ้างตามความเหมาะสม
- การกำจัดวัชพืช ควรทำพร้อมกับการพรวนดินและใส่ปุ๋ย
- การป้องกันกำจัดโรคและแมลงศัตรู กล้วยตึบไม่ค่อยมีแมลงศัตรูพืชเท่าไรนัก จึงไม่ใช้สารเคมีป้องกันโรคและแมลงศัตรูพืช

15. การเก็บเกี่ยวและการปฏิบัติหลังเก็บเกี่ยว *กระทรวงสาธารณสุข*

- ฤดูกาลการเก็บเกี่ยว เมื่อกล้วยตึบอายุ 5 – 10 เดือน จะเริ่มออกปลี และผลประมาณ 90 – 100 วัน ผลกล้วยก็จะแก่สามารถเก็บเกี่ยวรากกล้วยตึบ เพื่อทำเครื่องยาต่อไป
- วิธีการเก็บเกี่ยว การเก็บเกี่ยวรากกล้วยตึบ โดยการขุดต้นของกล้วยที่ตัดผลไปแล้ว เราจะเอาแต่เหง้าใต้ดิน โดยตัดต้นทิ้งไป
- การแปรรูปหลังการเก็บเกี่ยว เมื่อได้เหง้ากับรากของกล้วยมาแล้ว นำมาล้างน้ำให้สะอาด ใช้มีดคม ๆ ผานเหง้ากับรากผสมกันโดยการผานบาง ๆ นำไปตากแดดที่จนแห้งประมาณ 7 – 10 วัน แล้วนำไปอบจนแห้งสนิทอีกครั้ง
- การบรรจุและการเก็บรักษา เมื่อได้รากกล้วยตึบกับเหง้าแห้งมาแล้ว บรรจุกระสอบโปร่ง ๆ หรือถุงปุ๋ยสะอาดส่งจำหน่ายต่อไป หรือเก็บไว้ในห้องที่มีอุณหภูมิปกติ

16. การจำหน่าย

รากแห้งกล้วยตึบ ราคา กิโลกรัมละ 60-120 บาท